

מבנה מגילת אסתר

"בור כרה ויחפרה ויפל בשחת יפעל" (תהילים ז', ט"ז)

לקראת סיום המגילה מתאר הכתוב את המהפך אשר חל בה: "ביום אשר שיברו אויבי היהודים לשלוט בהם, ונהפוך הוא, אשר ישלטו היהודים המה במתהפך של סיפור המגילה (כפי שעולה בתרשים הסמוך). במחצית הראשונה של הסיפור (1 - 7) המן עלה לגדולה והוביל את המלך לעשות כרצונו: גזירת שמד על היהודים. מחצית זו מסתיימת בהצעת קרובי המן לתלות את מרדכי: "ובא עם המלך אל המשתה שמח" (ה', יד'). בניגוד סמטרי לכך, במחצית השניה של הסיפור (9 - 15) קרנם של אסתר ומרדכי עולה, המן עצמו נתלה על העץ שהכין למרדכי, וגזרותיו מתבטלות. מחצית זו פותחת שוב בדברי קרובי המן: "אם מזרע היהודים מרדכי אשר החלות לנפל לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו" (ו', י"ג).

המהפך עצמו מתרחש "בלילה ההוא" (8), עת נודדת שנתו של המלך. בגמרא פרושו זאת: "אמר רבי תנחום: נדדה שנת מלכו של עולם" (מגילה ט"ו ע"ב). בסיומו של לילה זה מצווה המלך את המן להרכיב את מרדכי על סוס ברחוב העיר. תמונה זו מסמלת את המהפך, עת המן מרכיב את מרדכי על סוס, ולא תולה אותו על עץ, כאשר תכנן. המקום, בו המבנה המתהפך בולט ביותר הוא השוואה הניגודית בין אגרות המן לאגרות מרדכי. ראוי לציין, כי מסגרת הסיפור (1; 15) מתמקדת דווקא באחשוורוש, המלך הפרסי. דבר זה מדגיש את הסתירות של הנס שארע: לכאורה אחשוורוש - מלך בשר ודם - מולך ושולט על המתרחש בממלכתו, אולם מבעד למאורעות, ניכרת יד ההשגחה, שאף מעלימה שינה מעיני המלך בליל המהפך.

מבנה מגילת אסתר

ונהפוך הוא

מתוך: 'גרוסמן ו' רייס, מגילת אסתר מלווה באיורים מבארים, אלון שבות תשס"ב